

James Bond og mission videnssamfund

Af: Rektor Ralf Hemmingsen og prorektor Thomas Bjørnholm, Københavns Universitet. Bragt i Berlingske 3. november 2012

Er den nye James Bond et sindbillede på Europas skæbne som videnssamfund? Titlen "Skyfall" antyder et frit fald fra tidligere tiders storhed. Bond er alkoholisk, ude af form og overlever kun ved at forskanse sig i en ruin ude i det skotske højland. Og Q, den tidligere så virtuose troldmand, er løbet tør for teknologi, så Bond må klare sig med en ældgammel Aston Martin og en radiosender.

Regeringen har sendt Folketinget på en mission, som på sigt handler om liv og død for Danmark som videnssamfund. En mission "Skyfall". Den sender et tydeligt signal til resten af Europa: Netop i krisen har vi ikke råd til at spare på universiteterne. De er en investering – ikke en udgift. En modig – og rigtig - melding, som regeringen, anført af uddannelsesminister Morten Østergaard (RV), nu skal forhandle på plads i finansloven.

Regeringens forslag til finanslov vil skabe ro om universiteternes økonomi de næste tre år. Med en stabil forsyning af forskningsmidler og penge til det stigende antal studerende. Først og fremmest giver det arbejdsro. Væk er den årligt tilbagevendende bæven for nedskæringer, masseafskedigelser og andre slag mod kvaliteten af forskning og uddannelser.

Samtidig svæver der over lovforslaget en forventning om, at universiteterne også skal bidrage til at løse store samfundsudfordringer. Som Morten Østergaard formulerer det i en pressemeddelelse: "Til gengæld for budgetsikkerheden kræver vi synlige resultater."

Nu er universitetets tidshorisont typisk længere end politikernes. Universets tilblivelse, konstruktionen af pyramiderne og kræftens gåde er ikke spørgsmål, som universitetet gør sig håb om at svare endegyldigt på i løbet af en enkelt valgperiode. Men vi er klar til opgaven. Netop universitetet selv er bedst egnet til at foretage velbegrundede, langsigtede satsninger. Københavns Universitet satser på forskning i international topklasse, men tit er det også forskning med et stort potentiale for samfundsliv og erhvervsliv.

Et frisk eksempel: ikke fra det skotske højland, men fra det vestjyske landbrugsland. I Videbæk ligger virksomheden Agro Korn, som producerer foder til husdyr. De fik kontakt til forskere på Københavns Universitet, som i mange år har forsket i at isolere planteprotein for at få mere ud af afgrøderne. Proteinerne kan tilsættes både i dyrefoder og i fødevarer som fx i kød, brød og energidrikke til ældre og sportsfolk.

Nu er Agro Korn sammen med Hornsyld Købmandsgård i gang med at bygge en fabrik til 100 mio. kr. ved Horsens. Forskerne hjælper fra laboratoriet med at teste produktionsmetoden. Virksomhederne satser på at få succes på de globale markeder. Historien viser, at universitetet sammen med visionære virksomheder i gensidig forståelse kan skabe en direkte forbindelse mellem reagensglas og produktion - og danske arbejdspladser med fremtid i.

Forskningens natur er uforudsigelig. Vi aner ikke hvor de store opdagelser vil komme. Morgendagens laser, mikrochip eller Higgs-partikel. Men vi ved godt, hvor vi har nogle fremragende forskerteams. Og hvor vi har tyngden til at bidrage til at løse de store problemer i samfundet: Energi, klima, sundhed, en aldrende befolkning, fødevarer. Derfor har Københavns Universitet afsat 175 mio. kr. over fem år til at foretage dybdegående forskning på højeste niveau på disse områder: Hvordan kan planter gøres til fremtidens fabrikker i en verden med mangel på fødevarer og energi? Hvordan kan bæredygtig kemi og katalyse give svar på energiudfordringen? Og kan biologisk medicin og kemisk biologi skabe nye og bedre lægemidler til en aldrende befolkning?

Der er en meget smuk scene i den nye James Bond-film. Vi er langt fra Bonds hjemstavn i udkants-Europa. Vi er helt oppe i et helikopter-panorama af skyskrabere, natlig farvepragt fra byens lys og futuristiske motorveje. London, Frankfurt eller Paris? Nej, Shanghai. Det er her den nye teknologiske stormagt hører hjemme.

Set fra universitetet er billedet af Shanghai rigtigt: Allerede i 2014 vil Kinas investeringer i forskning overstige EU's. Men den danske regering vil sende Folketinget på en meget vigtig mission, som vil skabe genlyd i hele Europa. Der er ikke tale om kasino-kapitalisme, hvor regeringen satser alt på rødt eller sort. Men en sikker investering med universiteterne som agent i hele samfundets tjeneste. Fra København til Vestjylland.